MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON

TILINPÄÄTÖS

2013

Sisällysluettelo:

1. Toimintakertomus *3*

1.1. Johdon katsaus **3**

1.2. Vaikuttavuus **5**

1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus 5

1.3. Toiminnallinen tehokkuus **5**

1.4. Tuotokset ja laadunhallinta **6**

1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet 6

1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen **11**

1.6. Tilinpäätösanalyysi **12**

1.6.1. Rahoituksen rakenne 12

1.6.2. Käyttösuunnitelman toteutuminen 15

1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma 16

1.6.4. Tase 17

1.6.5. Rahaston rahoituslaskelma 21

1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma **21**

1.8. Arviointien tulokset **21**

1.9. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä **21**

2. Tuotto- ja kululaskelma *22*

3. Tase *23*

4. Rahoituslaskelma *24*

5. Liitetiedot *25*

6. Allekirjoitukset *36*

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Vuonna 2013 maatalouden rakennetukien rahoitusta toimeenpantiin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007-2013 säädösten mukaisesti. Investointituesta järjestettiin edellisvuosien tapaan neljä hakukierrosta ja hakemukset ratkaistiin maa- ja metsätalousministeriön asettamissa määräajoissa kullekin hakukierrokselle varattujen määrärahojen puitteissa. Nuorten viljelijöiden tilanpidon aloitustuen haku oli avoinna koko vuoden. Kertomusvuonna rakennetukien tukikohteisiin ja rahoituksen määrään tehtiin vain pieniä tarkennuksia.

Porotalouden- ja luontaiselinkeinojen rahoituslain uudistamista koskeva prosessi on edelleen kesken, joten porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukia myönnettiin kertomusvuonna edelleen vanhan lainsäädännön perusteella. Myös muiden Makerasta rahoitettavien toimien osalta toimintaa jatkettiin aiempien vuosien tapaan.

Kertomusvuonna maatilojen investointi- ja aloitusavustuksia haettiin huomattavasti vilkkaammin kuin kahtena edellisenä vuonna. Ensimmäistä kertaa ohjelmakauden 2007-2013 aikana avustushakemuksia jätettiin enemmän, kuin Makeran käyttösuunnitelmassa osoitettiin myöntämisvaltuutta. Tämän vuoksi osa aloitustukihakemuksista siirrettiin vuoden 2014 puolelle ratkaistavaksi vuoden 2014 varoin ja investointihakemusten käsittelyssä sovellettiin valintamenettelyä. Lisäksi 14 kappaletta sellaisia komission päätöksessä Suomen kansallisen tukiohjelman hyväksymisestä Suomen tasavallan liittymisehdoista tehdyn asiakirjan ja erityisesti sen 141 artiklan osalta tarkoitettuja investointitukihakemuksia, joiden rahoittamiseen vuonna 2013 käytettävissä olleet varat eivät riittäneet, siirrettiin käsiteltäväksi vuoden 2014 varoin.

Investointitukien hakemusmäärän kasvua hiljaisempien vuosien jälkeen selittänee ohjelmakauden vaihdokseen liittyvä epävarmuus tulevasta rahoituksesta sekä etenkin erityisen vilkkaan vuoden viimeisen hakukierroksen osalta se, että vuoden 2014 rahoitusehdot ja –kohteet eivät olleet vielä varmistuneet haun päättyessä. Samaan aikaan luopumistukilain uudistukset tiukensivat luopumistuen saamisen ehtoja vuoden 2014 alusta, jonka vuoksi loppuvuonna 2013 jätettiin myös erittäin paljon aloitustukihakemuksia. Näin ollen Makeran käyttösuunnitelmassa osoitetut avustusvarat eivät riittäneet kaikkien hyväksymiskelpoisten hankkeiden rahoittamiseen, vaan valintamenettelyllä valittiin rahoitettavat investointihankkeet ja loput hakijat saivat kielteisen tukipäätöksen. Rahoitettujen investointien määrä jäi kuitenkin edelleen pienemmäksi kuin pitkän aikavälin arvioitu investointitarve. Rahoitusta myönnettiin myös vähemmän verrattuna esimerkiksi vuosiin 2008-2010. Aloitustukia myönnettiin hieman enemmän kuin vuosina 2009-2012 keskimäärin, mutta varojen puutteen vuoksi noin 200 hakemusta siirtyi käsiteltäväksi vuoden 2014 varoin.

Makerasta myönnettiin avustuksia noin 95,1 miljoonaa euroa, valtionlainoja noin 2,1 miljoonaa euroa ja valtiontakauksia noin 8,9 miljoonaa euroa. Yhteensä Makeran varoja sidottiin kertomusvuonna 106,6 miljoonaa euroa. Tuloja kertyi 196,8 miljoonaa euroa kun tuloihin lasketaan mukaan vuodelta 2012 siirtyneet sitomattomat varat.

Makeran käyttösuunnitelma 2014 ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2015–2018 hyväksyttiin johtokunnassa lokakuussa 2013. EU-ohjelmakauden 2014-2020 toteuttaminen käynnistyy rakennetukitoimenpiteiden osalta vuodesta 2015 alkaen. Tulevan ohjelmakauden toimeenpanon käynnistymisen viivästymisestä johtuen vuonna 2014 rakenneavustukset rahoitetaan kokonaan kansallisesti. Tarkoitus on, että vuodesta 2015 alkaen osarahoitteiset aloitus- ja investointiavustukset siirretään rahoitettavaksi valtion talousarviosta ja muilta osin Makeran toimintaa jatketaan nykyisin tavoin myös kokonaan kansallisesti rahoitettavien investointiavustusten osalta. Vuoden 2014 rakenneavustuksiin on osoitettu 90 miljoonaa euroa ja TTS-suunnitelmassa rakenneavustuksiin esitetään 20 miljoonaa eu-

roa vuosina 2015-2018. Makeran oma tulokertymä on edelleen supistuva ja rahaston tase pienenee vuosi vuodelta. Makeran rahoitustilannetta helpottivat vuoteen 2011 saakka jatkuneet valtion talousarviosiirrot, yhteensä 304,04 miljoonaa euroa vuosina 2005—2011. Tällä hallituskaudella siirroista on luovuttu, mutta hallitusohjelmaan on kirjattu, että maatalouden investointien rahoitus turvataan. Siltä osin kuin Makerasta nykyisin maksettavien rakennetukien rahoitus edellyttää valtion talousarviosta annettavaa lisärahoitusta, sen tarve ja mitoitus jäävät viime kädessä uuden eduskunnan ja hallituksen hallitusohjelmassa ja kehyspäätöksissä ratkaistavaksi.

Rahaston nykyisen johtokunnan toimikausi alkoi vuoden 2011 alusta. Vuonna 2013 rahaston johtokunnassa tapahtui seuraavat henkilövaihdokset; johtokunnan jäsen, budjettineuvos Paavo Kytömäki pyysi vapautusta johtokunnan jäsenyydestä ja hänen tilalleen johtokunnan jäseneksi nimettiin lainsäädäntöneuvos Jyri Inha. Johtokunnan jäsen, johtaja Seppo Aaltosen jäätyä pois maa- ja metsätaloustuottajain keskusliiton palveluksesta hänen tilalleen johtokunnan jäseneksi nimettiin johtaja Minna-Mari Kaila. Johtokunnan kokoonpano oli tehdyt henkilövaihdokset huomioon otettuna kertomusvuoden päättyessä seuraava:

Puheenjohtaja		**Varapuheenjohtaja**	
osastopäällikkö	Heimo Hanhilahti	johtaja	Sari Forsman-Hugg
Jäsenet		**Pysyvät asiantuntijat**	
johtaja	Minna-Mari Kaila	johtaja	Panu Kallio
toiminnanjohtaja	Johan Åberg	asiantuntijajohtaja	Timo Jaakkola
lainsäädäntöneuvos	Jyri Inha	maatalousylitarkastaja	Kari Ojala
lainsäädäntöneuvos	Katriina Pessa	toimitusjohtaja	Esa Simanainen
maatalousneuvos	Esko Juvonen	yksikön päällikkö	Kari Kivikko
neuvotteleva virkamies	Sirpa Karjalainen		
talousylitarkastaja	Marjatta Koskinen		
osastonjohtaja	Esko Leinonen		
Johtokunnan sihteeri			
maatalousylitarkastaja	Sanna Koivumäki		

Makeran johtokunta kokoontui kertomusvuoden aikana kaksi kertaa.

1.2. Vaikuttavuus

1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan erääksi vaikuttavuustavoitteeksi on asetettu maatalouden kannattavuuden ja kilpailukyvyn turvaaminen.

Maatalouden yrityskoko on EU-aikana noussut ripeästi. Esimerkiksi keskeisellä tuotantosuunnalla lypsykarjataloudessa keskikoko on ajanjaksona 1995-2012 noussut 12,3 lehmästä 31,3 lehmään. Kasvu näyttää edelleen jatkuvan, esimerkiksi vuonna 2013 tukipäätöksen saaneissa navettainvestoinneissa yksikkökoko on investoinnin toteuttamisen jälkeen keskimäärin 79 lehmäpaikkaa. Muilla tuotantosuunnilla kehitys on ollut samankaltainen. Makerasta myönnettävien avustusten rooli on ollut olennainen, sillä yrityskoon kasvattaminen vaatii runsaasti pääomia ja esimerkiksi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007-2013 väliarvioinnissa todetaan, että jopa kaksi kolmasosaa investoinneista jäisi tekemättä ilman tukea.

Investointituen avulla edistetään eläinten hyvinvointia omine tukikohteineen, mutta pääasiassa kotieläinrakennusten rakentamista koskevien tukiehtojen kautta. Tukiehdoissa otetaan huomioon myös ympäristönsuojelunäkökohdat sekä tarve edistää uusiutuvan energian käyttöä. Yhtenä tavoitteena on lisätä maatalousperäistä bioenergiatuotantoa.

Nuorten viljelijöiden aloitustuella helpotetaan maatilojen sukupolvenvaihdoksia ja pyritään parantamaan viljelijäväestön ikärakennetta. Väliarviointiraportissa todetaan myös, että jopa 40 prosenttia aloitustukea hakeneista olisi jättänyt sukupolvenvaihdoksen tekemättä ilman tukea.

Makerasta myönnettävä tutkimus- ja kehittämisrahoitus muodostaa olennaisen osan ministeriön sitomattomasta tutkimus- ja kehittämisrahoituksesta. Tutkimus tuottaa tietoa ja innovaatioita maaseudun elinkeinotoiminnan kehittämiseksi ja poliittisen päätöksenteon tueksi. Erityisesti viime vuosina on korostettu enemmän hankkeita, joilla on selvä kytkentä käytännönläheiseen kehittämiseen, jotta hankkeiden tulokset saadaan vietyä nopeasti käytäntöön ja tukemaan maatalouden kilpailukykyä. Makerasta myönnettävän tutkimusrahoituksen käytännön vaikuttavuuteen kiinnitetään jatkossa entistä enemmän huomiota. Makera-rahoitus on myös antanut mahdollisuuden rahoittaa laajempia, monitai poikkitieteisiä hankkeita, joissa on mukana toimijoita, jotka eivät kuulu MMM:n tulosohjaukseen.

Makerasta rahoitetaan myös maatalouden ympäristövaikutusten ja maataloustuotteiden terveysvaikutusten tutkimusta. Makeran tutkimusrahoituksen avulla osallistutaan muiden keskeisten kansallisten (Tekes ja Suomen Akatemia) ja kansainvälisten rahoittajatahojen (EU:n ja pohjoismaisten rahoittajien väliset verkostot) kanssa laajoihin maaseutuelinkeinoja koskeviin tutkimusohjelmiin. Näiden avulla voidaan pienemmällä omalla panostuksella saada toteutetuksi laajoja tutkimusohjelmia, joissa myös Suomen erityisolosuhteet otetaan huomioon ja maahamme saadaan kansainvälistä tietoa, kuten lähes koko Euroopan kattavassa kansainvälisessä luomututkimuksen verkostossa. Euroopan unionin ja laajemmissakin puitteissa tapahtuvaan tutkimukseen osallistuminen on perusteltua muun muassa sellaisissa globaaleissa aiheissa kuin ilmastonmuutos ja sen tuomat vaikutukset, ruokaturva ja kestävä ruoantuotanto, joilla on suuri vaikutus myös Suomen maaseutuelinkeinoihin.

1.3. Toiminnallinen tehokkuus

Maatilatalouden kehittämisrahaston johtokunta ei asettanut rahastolle toiminnallisia tavoitteita kertomusvuodelle.

Makeran tehtäviä hoidettiin maa- ja metsätalousministeriössä, Maaseutuviraston eri osastoilla ja Valtiokonttorissa. Päätöksiä Makeran varoista tehtiin maa- ja metsätalousministeriössä, Maaseutuvirastossa ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa.

1.4. Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Maatalouden investointien ja nuorten viljelijöiden tilanpidon aloittamisen rahoitus

Vuonna 2013 Makerasta myönnettiin avustuksia Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007-2013 mukaisesti nuorten viljelijöiden tilanpidon aloittamiseen sekä maatalouden investointeihin. Lisäksi avustuksia myönnettiin peruskuivatukseen, poro- ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisiin hankkeisiin sekä elinkeinosuunnitelman hankintaan. Vuonna 2013 tukea ei myönnetty rahoituskauden 2000-2006 hakemuksiin, mutta vireillä on edelleen seitsemän kappaletta vanhan rahoituskauden mukaista hakemusta, joissa haetaan avustusta yhteensä 0,52 miljoonaa euroa. Valtionlainoja myönnettiin ainoastaan joihinkin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisiin kohteisiin.

Merkittävimpiä Makeran tuen kohteita olivat rakentamisinvestoinnit, joista euromääräisesti suurimpana lypsykarjanavetoiden rakentaminen, sekä nuorten viljelijöiden aloitustuki. Kappalemääräisesti eniten avustuksia myönnettiin tilanpidon aloitukseen ja investoinneista tuotantorakennushankkeisiin. Sika- ja siipikarjatalouden investointihalukkuus jatkui edelleen vaisuna. Sika- ja lihasiipikarjatalouden tuotantorakennusten uudisrakennus- ja laajennushankkeita koski rajoite, jonka mukaan vuosina 2012 ja 2013 voitiin tehdä myönteinen tukipäätös enintään 33 000 uuden lisäeläinpaikan määrää vastaavasti. Uusiksi eläinpaikoiksi muutettuna myönteisiä päätöksiä tehtiin vuonna 2013 4 930 eläinpaikan verran, joten vuosina 2012-2013 rajoitteesta tuli käytetyksi yhteensä 7 652 eläinpaikkaa vastaava määrä.

Kertomusvuonna maatalouden investointien ja nuorten viljelijöiden tilanpidon aloittamisen avustuksista 71 prosenttia oli EU:n osarahoittamia. Kertomusvuonna EU-osarahoitteisia olivat lypsy- ja nautakarjatalouden investoinnit, kasvihuoneinvestoinnit, sika- ja siipikarjatalouden investoinnit sekä tilanpidon aloittamisen tuki, muut avustukset rahoitettiin kokonaan kansallisin varoin.

Useimpiin suuriin investointeihin ja tilanpidon aloittamiseen myönnettiin sekä avustusta Makeran varoista että korkotukea valtion talousarviosta. Näistä koostuva enimmäistuki investointeihin vaihteli kotieläinrakennuksissa pääosin 35:stä 60 prosenttiin, nuorilla viljelijöillä 45:stä 70 prosenttiin. Aloitustuen avustuksen-, korkotuen ja varainsiirtoverovapauden yhteenlaskettu enimmäismäärä on 70 000 euroa. Lypsy- ja lihakarjanavettojen rakentamiseen, lammas- ja vuohitalouden, hevostalouden sekä puutarhatuotannon rakentamisinvestointeihin osa tuesta myönnettiin ns. lisätukena, joka maksetaan vuoden kuluttua varsinaisen avustuksen maksamisen jälkeen.

Kaikkiaan vuonna 2013 oli käsiteltävänä noin 3150 investointi- ja aloitustukihakemusta (2600 kappaletta vuonna 2012 ja 3100 kappaletta vuonna 2011), joissa haettiin avustusta noin 180,0 miljoonaa euroa (111,3 miljoonaa vuonna 2012 ja 112,3 miljoonaa euroa vuonna 2011) ja 38 valtionlainahakemusta (42 kappaletta vuonna 2012 ja 38 kappaletta vuonna 2011), joissa haettiin valtionlainaa 2,1 miljoonan euron edestä. Lisäksi peruskuivatusavustuksista ja elinkeinosuunnitelmien hankinnan avustuksista tehtiin yhteensä noin 1300 päätöstä.

Myönteisiä päätöksiä maatilojen investointi- ja nuorten viljelijöiden aloitustuesta tehtiin ELY-keskuksissa vuonna 2013 kaikkiaan noin 2 500 hakemuksesta. Lukumäärä sisältää myös sellaiset rahoitustukipäätökset, joihin myönnettiin pelkästään korkotukilainaa. Lisäystä edellisvuodesta oli noin 200 päätöstä. Kappalemääräisesti eniten päätöksiä tehtiin vuonna 2013 Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa (samoin vuotta aiemmin), seuraavaksi eniten päätöksiä tehtiin Varsinais-Suomessa ja kolmanneksi eniten Lapissa, jossa suurin osa päätöksistä koski poro- ja luontaiselinkeinojen rahoituslain mukaisten moottorikelkkojen ja mönkijöiden hankintaa (56 % päätöksistä). Avustuspäätöksiä tehtiin kaikkiaan 2 461 kappaletta (2 205 kappaletta vuonna 2012 ja 2 537 kappaletta vuonna 2011).

Myönnettyjen aloitus- ja investointiavustusten yhteismäärä oli 92,2 miljoonaa ja valtionlainojen 2,1 miljoonaa euroa. Avustusten määrä oli noin 19,1 miljoonaa valtionlainojen noin 0,1 miljoonaa euroa

enemmän kuin vuonna 2012. Avustushakemuksia hylättiin vuonna 2013 310 kpl. Noin 100 hakemusta hylättiin varojen puutteen vuoksi, muita hylkäysten syitä olivat esimerkiksi tarvittavien lupien tai rahoituspäätöksen puute tai hanke ei muilta osin täyttänyt tukikelpoisuuden edellytyksiä.

Kustannusarviolla mitattu tuettujen investointien keskimääräinen koko oli noin 168 703 euroa (141 700 euroa vuonna 2012).

Taulukko 1. Eräiden rakennetukikohteiden Makerasta myönnetty rahoitus vuosina 2011–2013.

	2011		2012		2013	
	kpl	milj.euroa	kpl	milj.euroa	kpl	milj.euroa
Tilanpidon aloittaminen	535	17,3	544	17,4	597	19,0
Lypsykarjatalouden rakentaminen	295	28,1	276	27,3	293	33,1
Lihakarjatalouden rakentaminen	94	5,9	87	5,1	83	6,9
Sikatalouden rakentaminen	46	4,7	38	1,9	29	1,8
Tuotantorakenn. rakentaminen[1]	220	3,4	237	3,9	414	11,1
Puutarhatalouden investoinnit	63	5,7	55	8,3	51	8,4
Perusparann./maarakentaminen	380	1,9	368	1,9	324	1,7
Muut avustukset[2]	904	10,3	600	7,3	670	10,2
YHTEENSÄ	2537	77,3	2205	73,1	2461	92,2

[1] Tuotantorakennuksilla tarkoitetaan tässä kuivureita, tuotavarastoja ja lämpökeskuksia.

[2] Muissa avustuksissa ovat mukana mm.turkistarhataloutta koskevat rakentamisinvestoinnit, eläinten hyvinvointia koskevat investoinnit, hevostalouden investoinnit, poro- ja luontaiselinkeinotalouden sekä paliskuntien investointiavustukset ja työympäristön parantamista koskevat investointiavustukset.

Maanostotoiminta

Maata hankitaan lähinnä vain pienimuotoisten uusjakojen ja tilusjärjestelyjen toteuttamisen helpottamiseksi. Maata ostettiin vuonna 2013 1,13 miljoonalla eurolla (vuonna 2012 0,95 miljoonalla eurolla).

Kuva 1. Maanostoon käytetyt varat vv. 2004–2013.

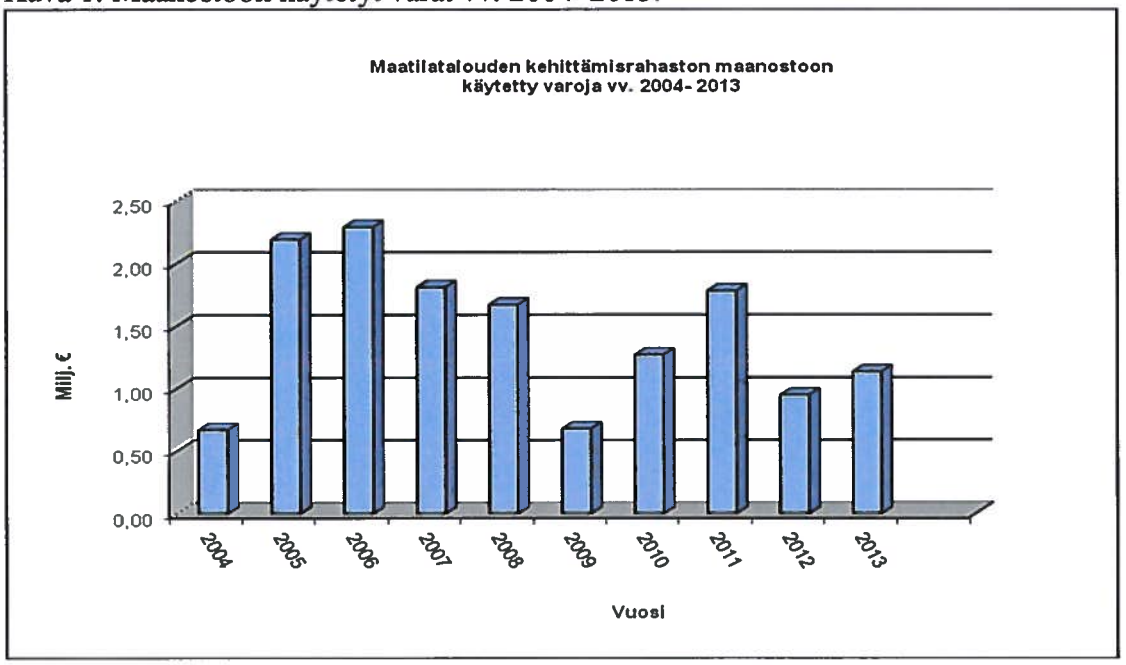

Makeran hallinnassa oli vuoden 2013 lopussa maata yhteensä 1 867,42 hehtaaria. Vuonna 2012 hallinnassa oli noin 1 857 hehtaaria ja vuonna 2011 noin 2 280 hehtaaria.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Käyttösuunnitelmassa oli varattu maaseutuelinkeinojen kehittämistoimintaa koskevan tutkimuksen rahoittamiseen 5,1 miljoonaa euroa, maaseudun valtakunnallisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen 0,51 miljoonaa euroa sekä luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämistoimintaa koskevan tutkimuksen rahoittamiseen 0,35 miljoonaa euroa. Kaikki määrärahat myönnettiin kokonaisuudessaan.

Tutkimus- ja kehittämisrahoituksen hakuaika Makeran maa- ja elintarviketalouden hankkeille vuodeksi 2013 päättyi 1.10.2012. Tässä haussa varoja myönnettiin kaikkiaan 20 maa- ja elintarviketalouden kehittämistä koskevaan uuteen tutkimukseen, joista 14:lle myönnettiin kertarahoitus eli koko hankekauden rahoitus kerralla. Hanke-ehdotusten tuli ensisijaisesti kohdistua elinkeinon kannattavuuteen ja kilpailukyvyn kehittämiseen ja tämän alla erityispainoina olivat 1) maatalouden kannattavuus, 2) maa- ja elintarviketalouden tuotannon riskien hallinta, 3) kasvinviljelyn ja kotieläintuotannon parempi yhteensovittaminen ja yhteistyö sekä 4) arviointihanke, joka käy läpi runsaan viiden vuoden ajalta Makerasta rahoitettuja tutkimus- ja kehittämishankkeita ja arvioi, millaisissa hankkeissa on onnistuttu viemään tulokset hyvin käytäntöön ja millä tavoin (voiko näistä kehittää malleja tai hyviä käytäntöjä tulevia hankkeita ajatellen). Lisäksi toivottiin, että hankkeissa olisi mukana tulosten konkreettinen käytäntöön vieminen jo heti hankkeen alusta alkaen. Hankkeiden arvioinnissa kiinnitettiin yhä enemmän huomiota siihen, että hankkeet ovat monitieteisiä ja että mukana on myös ministeriön ja tutkimuslaitoksen/yliopiston ulkopuolisia rahoittajia etenkin silloin, kun hankkeen aihepiiri toisi niille hyötyä. Makerasta rahoitettiin myös MTT:n palvelusopimusta sekä osallistuttiin kansainvälisiin tutkimusverkostoihin, jossa rahoitettiin kaksi luomututkimukseen liittyvää hanketta yhteensä 0,185 miljoonalla eurolla sekä kaksi maatalouden ICT-teknologiaan ja robotiikkaan liittyvää hanketta 0,145 miljoonalla eurolla. Myös pohjoismaista kasvinjalostushanketta ja neonikotinoidien vaikutusta mehiläisiin tuettiin erillisrahoituksella (yhteensä 0,265 miljoonaa euroa).

Hakuaika valtakunnallisille maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeille päättyi myös 1.10.2012. Koko haun painoalana oli maaseudun alueiden käyttö. Hakemuksia toivottiin erityisesti aiheista 1) maaseutuasuminen (ml. vapaa-ajan ja osa-aikaiset asukkaat sekä maahanmuuttajat), 2) kirkonkylien ja maaseudun kulttuuriympäristöt, 3) maaseudun uudet toiminnot ja elinkeinojen uudistuminen sekä 4) maaseudulle soveltuvat kestävät hajautetut ratkaisut. Kaikista hakuun tulleista hankkeista (18 kpl) valittiin Makerasta rahoitettavaksi yhteensä kuusi hanketta, jotka kaikki saivat kerralla koko hankekauden rahoituksen.

Poro- ja luontaiselinkeinojen tutkimukseen myönnettiin varoja viiteen uuteen ja kuuteen jo aikaisemmin alkaneeseen tutkimushankkeeseen. Painopistealueet vuonna 2013 olivat 1) porotalouden toimintaympäristöön liittyvät tutkimus- ja kehittämishankkeet erityisinä painopistealueina maasuurpetojen, teollisen maankäytön ja liikenteen vaikutukset porotalouteen ja 2) kolttalain toimivuus ja sen mahdolliset muutostarpeet sekä saamelaiskulttuuriin liittyvän luontomatkailun tutkimus- ja kehittämishankkeet.

Tutkimusten ja hankkeiden rahoitustilanne rahaston kirjanpidossa käy ilmi seuraavasta taulukosta.

Taulukko 2. Makerasta rahoitettujen tutkimusten ja kehittämishankkeiden rahoitustilanne 2013.

Tutkimus tai hanke	**Kohteita yhteensä 1.1.2013 kpl**	**Uusia kpl**	**Päättynyt kpl**	**Vireillä olevat tai loppuselvittelyt kesken 31.12.2013 kpl**
Maaseutuelinkeinojen kehitttämistoimintaa koskevat tutkimukset	112	26	-35	103
Luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämis- toimintaa koskevat tutkimukset	14	5	-4	15
Valtakunnalliset maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeet	13	6	-6	13
Yhteensä	**139**	**37**	**-45**	**131**

Valtionvastuu ja valtiontakaus

Valtio on luottolaitokselle vastuussa 100 prosenttiin asti niistä vuodesta 1992 lähtien myönnettyjen maaseutuelinkeinolain mukaisten valtionlainojen lopullisista menetyksistä, jotka johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä siltä osin kuin lainan vakuuksista kertyvät varat eivät riitä kattamaan valtionlainasta maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja. Makeran vastuusitoumukset koskevat elinkeinoharjoittajina toimiville kotitalouksille myönnettyjä valtionlainoja.

Vuoden 1993 alusta lukien valtio on ollut edellä mainituin tavoin 80 prosenttiin asti vastuussa ennen vuotta 1992 maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyjen maatilatalouden luottojen menetyksistä. Edellytyksenä on, että lainaa ei olisi voitu ennen vuotta 1993 irtisanoa.

Rahaston vastuut olivat 31.12.2013 yhteensä 152,2 miljoonaa euroa (vuonna 2012 186,7 miljoonaa euroa).

Taulukko 3. Valtion vastuut 31.12.2013

Vastuu %	1.1.2013	Muutos 2013	31.12.2013
100	181 647 054,74	-32 402 472,82	149 244 581,92
80	5 079 631,13	-2 172 399,42	2 907 231,71
Yhteensä vastuusitoumukset	186 726 685,87	-34 574 872,24	152 151 813,63

Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 80 miljoonaa euroa. Vuonna 2013 oli mahdollista myöntää valtiontakaus enintään 10 miljoonan euron lainapääomalle; takauksia myönnettiin 40 kpl (31 kpl vuonna 2012), yhteensä valtiontakaus myönnettiin noin 8,9 miljoonan euron lainapääomalle (7,1 miljoonaa euroa vuonna 2012). Takauksen kohteena olevien investointien keskimääräinen tukikelpoinen kustannus oli noin 764 000 euroa (955 600 euroa vuonna 2012). Takausta myönnettiin keskimäärin noin 222 365 euron lainapääomalle, kun vuonna 2012 myönnettiin takaus investointia kohden keskimäärin noin 227 900 euron lainapääomalle. Valtiontakausta voidaan myöntää lypsy- ja nautakarjainvestointien, sikatalouden, lammas- ja vuohitalouden, siipikarjatalouden (pl. kananmunatuotanto), hevostalouden, kasvihuonetuotannon ja turkistarhauksen rakentamisinvestointeihin. Valtion takaama lainamäärä kasvoi noin 26,0 miljoonaan euroon.

Taulukko 4. Valtion takaama lainamäärä vuosina 2008–2013 (euroa).

2008	16 352 000
2009	14 149 026
2010	14 466 034
2011	21 141 214
2012	24 107 784
2013	25 969 272

Valtiontakauksista mahdollisesti aiheutuvat menot maksetaan Makeran varoista. Toistaiseksi kehittämisrahaston menetykset vastuiden toteutumisesta ovat olleet varsin vähäiset. Vuonna 2013 takauksista ei aiheutunut tappioita. Saatujen takausprovisioiden määrä oli 372 717 euroa. Valtion varoista myönnettyjen lainojen valtionvastuuhyvityksinä maksettiin 0,08 miljoonaa euroa.

Taulukko 5. Makeran maksamat valtionvastuuhyvitykset ja takaustappiot (euroa).

Vuosi	Valtiontakaus	Valtionvastuu-hyvitykset	Yhteensä	Saadut takaus-provisiot
2008	47 092	62 015	109 107	138 595
2009	0	74 444	74 444	154 414
2010	360 000	4 778	364 778	195 629
2011	0	1 619 606	1 619 606	257 630
2012	227 231	141 161	368 391	309 995
2013	0	77 763	77 763	372 717
Yhteensä	786 978	3 047 717	3 756 932	1 623 857

Takaisinperinnät

Makeran varoista myönnettyjä tukia koskevia takaisinperintäpäätöksiä tehtiin vuonna 2013 42 kappaletta (vuonna 2012 23 kappaletta ja vuonna 2011 38 kappaletta). Takaisinperittäväksi määrättiin kaikkiaan noin 1 162 000 euron (vuonna 2012 noin 271 000 euron ja vuonna 2011 noin 363 000 euron) verran avustusta ja valtionlainaa, joista vuoden 2013 aikana saatiin takaisin perityksi noin 213 000 euroa (vuoden 2012 aikana noin 137 000 euroa ja vuoden 2011 aikana noin 124 000 euroa). Saatavien perintä jatkuu edelleen vuonna 2014.

1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Makeralla ei ole palkattua henkilökuntaa. Makeran hallinnolliset tehtävät sekä maksuliikenne- ja kirjanpitotehtävät hoidetaan Maaseutuvirastossa ja tilojen myyntihintasaamisten sekä koltta- ja peruskuivatuslainojen perintä hoidetaan Valtiokonttorissa. Maa- ja metsätalousministeriössä Makeraan liittyviä tehtäviä hoidetaan ruokaosastolla. Mavissa Makeran hallinnollisia tehtäviä hoidettiin maaseutuelinkeino-osastolla noin 0,4 henkilötyövuoden ja varainhoito-osastolla maksuliikenne- ja kirjanpitotehtäviä noin neljän henkilötyövuoden verran.

1.6. Tilinpäätösanalyysi

1.6.1. Rahoituksen rakenne

Makeran vuoden 2013 käyttösuunnitelma on esitetty yksityiskohtaisesti liitteessä 2. Alla olevassa taulukossa 6 on kooste tulo- ja menoeristä vuosilta 2009–2013.

Taulukko 6. Käyttösuunnitelma vv. 2009–2013, miljoonaa euroa.

1. TULOT JA MENOT MILJ. EUROA	milj. €	%				Kertynyt/sidottu	
TULOT	**Muutos 2012 - 2013**		**V.2013**	**V. 2012**	**V. 2011**	**V. 2010**	**V. 2009**
Lainojen korot ja lyhennykset	-8,02	-16,5	40,63	48,65	56,53	67,80	75,99
Tilojen myyntihintojen korot ja lyhennykset	-1,07	-32,0	2,27	3,34	2,81	2,89	6,76
Muut tulot	0,09	18,3	0,56	0,47	0,49	0,47	0,41
Tulot EU:lta	2,04	8,9	25,01	22,97	16,91	22,05	4,65
Maitokiintiöiden myynti / Ei käytössä 2011-2013						0,44	1,22
Yhteensä	**-6,97**	**-9,2**	**68,46**	**75,43**	**76,74**	**93,65**	**89,03**
Siirtyneet sitomattomat varat	-11,85	-8,5	128,16	140,01	125,66	106,05	57,54
Lainojen ja avustusten peruutukset	-0,09	-39,7	0,13	0,22	0,09	0,03	11,01
Siirto valtion talousarviosta	0,00				34,34	38,94	63,77
Yhteensä	-11,94	-8,5	**128,29**	**140,23**	**160,09**	**145,02**	**132,32**
Tulot yhteensä	**-18,90**	**-8,8**	**196,76**	**215,66**	**236,83**	**238,67**	**221,35**
MENOT							
Sijoitusmenot	0,29	9,8	3,23	2,94	3,91	2,90	3,02
Kulutusmenot	18,82	22,3	103,38	84,56	92,90	110,12	111,37
Maitokiintiöt / Ei käytössä 2011-2013							0,91
Menot yhteensä	**19,10**	**21,8**	**106,60**	**87,50**	**96,81**	**113,01**	**115,30**
Siirtyy sitomattomina seuraavalle vuodelle	**-38,01**	**-29,7**	**90,15**	**128,16**	**140,01**	**125,66**	**106,05**

Makeran tulorahoitus koostuu rahaston oman toiminnan ja siirtotalouden tuloista. Oman toiminnan tuloja ovat lainasaamisten lyhennykset ja korot, rahaston varoilla hankittujen maa- ja vesialueiden myyntihinnat sekä muut tulot. Siirtotalouden tulot ovat tuloja EU:lta, joita komissio maksaa välimaksuina Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2007-2013 raportoituja suoritettuja menoja vastaavasti. Tuloihin kuuluvat myös edelliseltä vuodelta siirtyneet sitomattomat varat, talousarviosiirrot sekä lainojen ja avustusten peruutukset.

Tulorahoituksen perusrakenne on muuttunut vuodesta 2011 vuoteen 2013 siten, että oman toiminnan ja siirtotalouden tulojen osuus tulorahoituksesta on hieman kasvanut samalla kun siirtyneiden sitomattomien varojen ja talousarviosiirtojen osuus on hieman laskenut. Vuoteen 2012 verrattuna tulorakenne pysyi ennallaan.

Tulorahoitus koostui vuonna 2013 suurimmaksi osaksi siirtyneistä sitomattomista varoista. Talousarviosiirron pois jäämisen vuoteen 2011 verrattuna kompensoi suurelta osin siirtyneiden sitomattomien varojen kasvu vuoden 2011 53 prosentista vuoden 2013 65 prosenttiin kokonaistuloista. Tämä johtuu siitä, että vuosina 2011 ja 2012 investointiavustuksia myönnettiin huomattavasti ennakoitua vähemmän.

Vuoden 2013 tulojen kokonaiskertymä oli 196,76 miljoonaa euroa. Se oli noin yhdeksän prosenttia pienempi kuin vuonna 2012 (215,66 miljoonaa euroa), vuonna 2011 kertymä oli 236,83 miljoonaa euroa.

Siirtyneiden sitomattomien varojen jälkeen seuraavaksi suurin tuloerä oli lainojen korot ja lyhennykset, joista yhteensä kertyi 40,63 miljoonaa euroa. Lainakanta supistui edelleen, minkä vuoksi lainoista kertyi noin kahdeksan miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2012, jolloin kertyi 48,65 miljoonaa euroa. Vuonna 2011 lainasaamisista kertyi vielä 56,53 miljoonaa euroa. Tilojen myyntihintojen korkoihin ja lyhennyksiin on sisällytetty myös tilojen myynnit virastoille ja laitoksille. Tilojen myynti supistui edellisvuodesta, samoin myyntihinnoista saatavat korot ja lyhennykset.

Tulot EU:lta sen sijaan kasvoivat 25,01 miljoonaan euroon edellisvuoden 22,97 miljoonasta eurosta. Vuoden 2011 kertymä oli 16,91 miljoonaa euroa. Lainoja ja avustuksia peruutettiin arvioitua vähemmän.

Talousarviosta ei tehty siirtoa rahastoon, kuten ei edellisenäkään vuotena. Vuonna 2011 siirrettiin rahastoon 34,34 miljoonaa euroa.

Alla olevassa kuvassa on esitetty vuosina 2004-2013 kertyneet tulot ja talousarviosiirrot. Tuloja kertyi vuonna 2013 yhteensä 68,46 miljoonaa euroa, vuonna 2012 yhteensä 75,43 miljoonaa euroa ja vuonna 2011 76,74 miljoonaa euroa. Kertyneet tulot on esitetty ilman vuodelta 2012 siirtyneitä sitomattomia varoja. Kaikkiaan tulot vuonna 2013 olivat 196,76 miljoonaa euroa, vuonna 2012 215,66 miljoonaa euroa ja vuonna 2011 236,83 miljoonaa euroa.

Kuva 2. Käyttösuunnitelman määrä, kertyneet tulot ja talousarviosiirrot rahastoon 2004 - 2013.

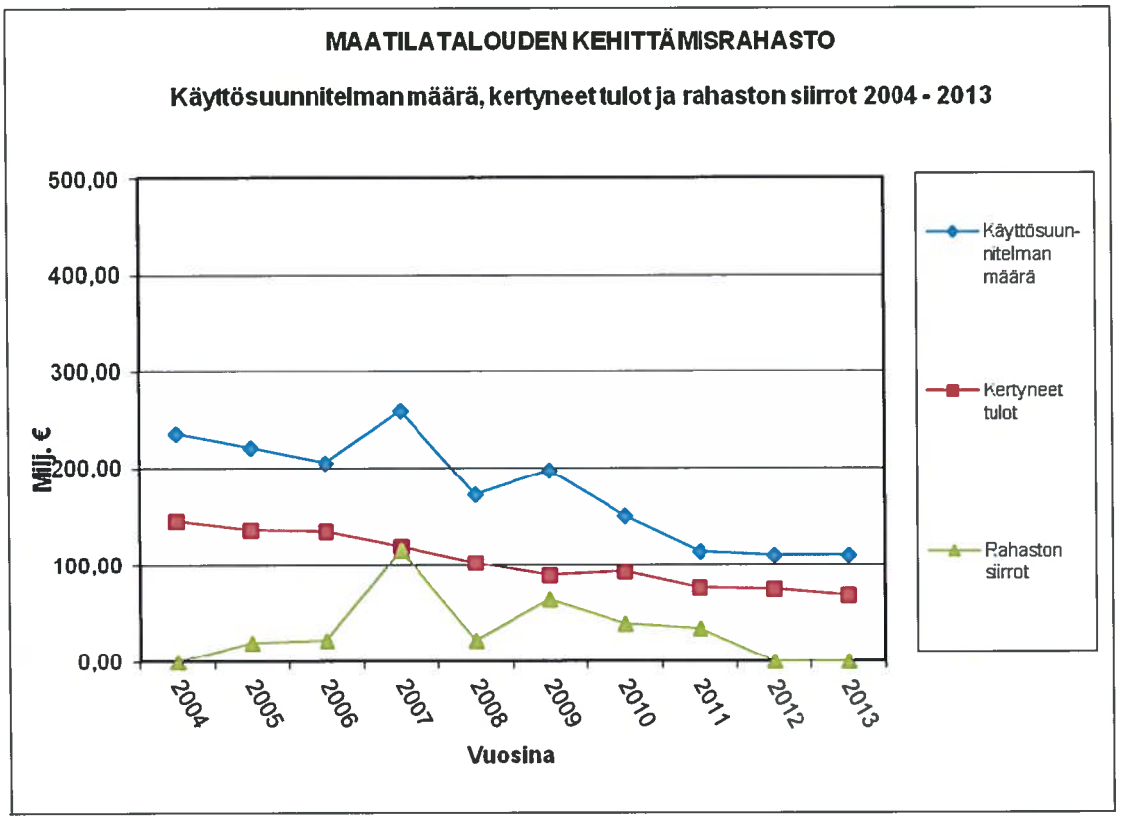

Menojen rakenne ei muuttunut vuodesta 2012. Pääosa menoista, 97 prosenttia (vuonna 2012 97 prosenttia ja vuonna 2011 96 prosenttia), aiheutui kulutusmenoista, joissa suurin erä oli myönnetyt avustukset. Sijoitusmenojen osuudeksi jäi siten kolme prosenttia (vuonna 2012 reilut kolme prosenttia ja vuonna 2011 neljä prosenttia).

Rahaston sijoitusmenot kasvoivat 0,29 miljoonaa euroa vuodesta 2012, kulutusmenot kasvoivat 18,82 miljoonaa euroa. Kulutusmenot kasvoivat myönnettyjen aloitus- ja investointiavustusten osalta.

Alla olevassa kuvassa on esitetty vuosien 2004–2013 sijoitusmenot (vuonna 2013 yhteensä 3,23 miljoonaa euroa, vuonna 2012 yhteensä 2,94 miljoonaa euroa ja vuonna 2011 3,91 miljoonaa euroa) ja kulutusmenot (vuonna 2013 103,38 miljoonaa euroa, vuonna 2012 yhteensä 84,56 miljoonaa euroa ja vuonna 2011 92,90 miljoonaa euroa) suhteessa käyttösuunnitelman määrään (vuonna 2013 yhteensä 109,68 miljoonaa euroa, vuonna 2012 yhteensä 109,68 miljoonaa euroa ja vuonna 2011 114,50 miljoonaa euroa). Maitokiintiöiden ostot vuoteen 2010 saakka sisältyvät kulutusmenoihin.

Kuva 3. Käyttösuunnitelman määrä, sijoitusmenot ja kulutusmenot 2004–2013

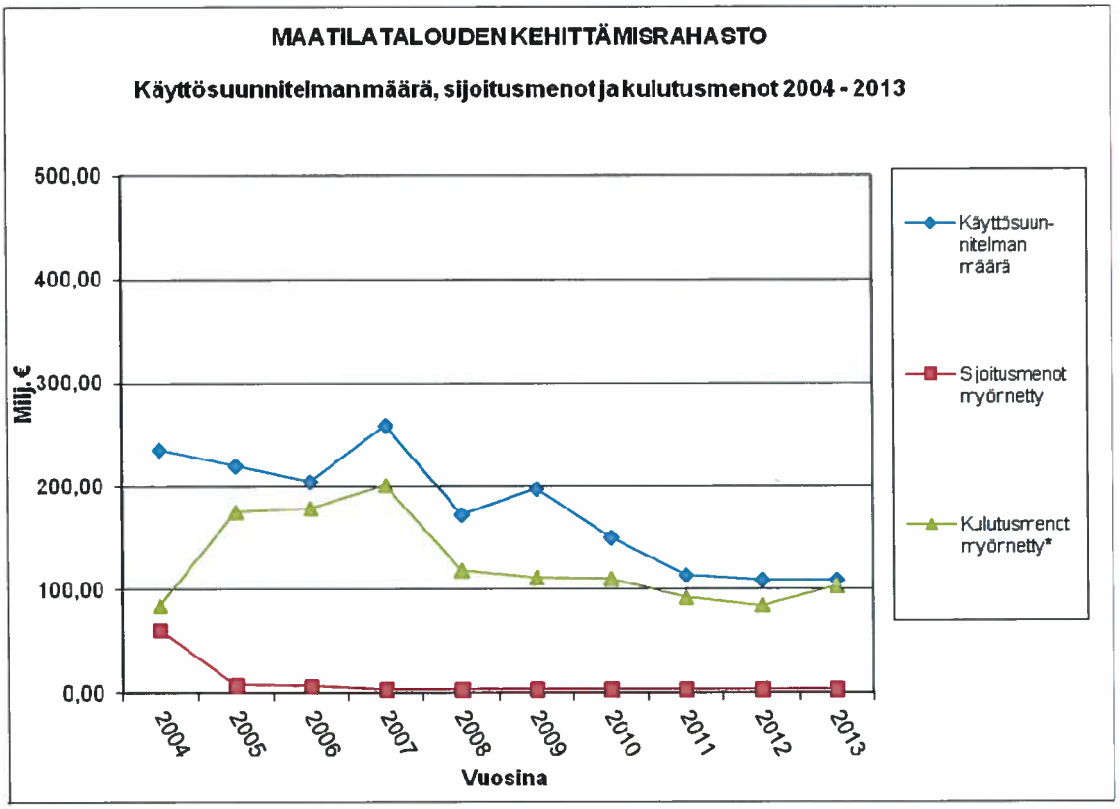

1.6.2. Käyttösuunnitelman toteutuminen

Käyttösuunnitelma vuodelle 2013 vahvistettiin 20.12.2012 ja sitä muutettiin 11.12.2013. Käyttösuunnitelman muutokset tapahtuivat kohteiden välillä käyttösuunnitelman loppusumman pysyessä ennallaan.

Taulukko 7. Maatilatalouden kehittämisrahaston vuoden 2013 käyttösuunnitelman muutokset, miljoonaa euroa.

TULOT	Käyttös.	Käyttös. muutos
	20.12.2012	11.12.2013
V. 2012 siirtyneet sitomattomat varat	110,33	128,16
Rahaston omat tulot arvioitiin	73,30	73,30
Lainojen ja avustusten peruutukset	3,00	3,00
Siirto valtion talousarviosta	0,00	0,00
Yhteensä	186,63	204,46
MENOT		
Sijoitusmenoihin ohjattiin	4,50	4,00
Kulutusmenoihin ohjattiin	105,18	105,68
Yhteensä	109,68	109,68
Sitomattomaksi jäävä osuus	76,95	94,78

Makeran tulot toteutuivat vuonna 2013 hiukan suunniteltua pienempinä[3]. Kaikkiaan tuloja kertyi 196,76 miljoonaa euroa eli 7,7 miljoonaa euroa käyttösuunnitelmassa arvioitua vähemmän. Valtionlainoista kertyi 2,87 miljoonaa arvioitua vähemmän ja tuloista EU:lta toteutui 94 prosenttia arvioidusta.

Valtion talousarviosiirtoon ei varauduttu. Ennakoiduista lainojen ja avustusten peruutuksista toteutui vain reilut neljä prosenttia arvioidusta.

Suunnitelluista menoista sidottiin 97,8 prosenttia. Sijoitusmenoihin käytettiin noin miljoona ja kulutusmenoihin noin kaksi miljoonaa euroa suunniteltua vähemmän.

Vuodelle 2014 siirtyi sitomattomia varoja 90,15 miljoonaa euroa. Käyttösuunnitelman arvion mukainen sitomattomien varojen määrä 94,78 miljoonaa euroa alittui 4,63 miljoonalla eurolla mikä johtui siitä, että tuloja kertyi käyttösuunnitelmassa ennakoitua vähemmän.

3 Luku 5. Liitetiedot

1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma[4]

Rahaston tuotot koostuvat pääosin toiminnan tuotoista, rahoitustuotoista ja siirtotalouden tuotoista EU:lta. Valtaosa tuotoista, noin 82 prosenttia, tuli edelleen siirtotalouden tuotoista EU:lta. Rahoitustuotot kattoivat 13 prosenttia tuotoista ja toiminnan tuotot viisi prosenttia. Tulorakenne on pysynyt lähes edellisvuoden mukaisena.

Toiminnan tuotot koostuvat maksullisen toiminnan tuotoista, rahastolle hankittujen tilojen vuokrista ja käyttökorvauksista sekä muista toiminnan tuotoista. Maksullisen toiminnan tuotot vähenivät johtuen siitä, että maan myynnin vuodesta 2010 jatkunut kasvu taittui ja myyntituotot vähenivät edellisvuodesta 0,59 miljoonaa euroa 1,36 miljoonaan euroon. Kaikkiaan toiminnan tuotot vähenivät 30 prosenttia edellisvuodesta 1,4 miljoonaan euroon.

Rahoitustuotot koostuvat pääosin lainojen ja kauppahintasaamisten korkotuotoista sekä takausprovisioista. Ne on kirjattu suoriteperusteella. Rahoitustuotot supistuivat edellisvuodesta 17 prosenttia lainakannan vähenemisen vuoksi.

Siirtotalouden tuotot koskevat Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007 - 2013 välimaksuja, jotka on tuloutettu Makeralle tosiasiallisesti suoritettuja menoja vastaavasti. Niitä kertyi yhdeksän prosenttia edellisvuotta enemmän. Kaikkiaan tuloja EU:lta kertyi 25,01 miljoonaa euroa. Alla olevassa taulukossa toimenpide (Tp) 112 koskee nuorten viljelijöiden tilanpidon aloittamiseen ja toimenpide (Tp) 121 maatilojen nykyaikaistamiseen kohdistettuja avustuksia.

Taulukko 8. Tuotot EU:lta 2009 – 2013

	Muutos Milj. € 2012-2013	**Muutos % 2012-2013**	**Milj. € 2013**	**Milj. € 2012**	**Milj. € 2011**	**Milj. € 2010**	**Milj. € 2009**
Tavoite 1-ohjelma							
Itä-Suomi						2,11	
Pohjois-Suomi						0,24	
Manner-Suomi-ohjelma							
Tp 112	0,25	3,4	7,50	7,25	3,80	8,00	1,46
Tp 121	1,79	11,4	17,51	15,72	13,11	11,70	3,19
Yhteensä	**2,04**	**8,9**	**25,01**	**22,97**	**16,91**	**22,05**	**4,65**

Rahaston kulut koostuvat toiminnan kuluista, rahoituskuluista sekä siirtotalouden kuluista. Siirtotalouden kulujen osuus rahaston kuluista oli 97 prosenttia. Toiminnan kulujen ja rahoituskulujen kummankin osuus oli vajaat kaksi prosenttia. Osuudet olivat likimain samat vuonna 2012 ja 2011.

Toiminnan kulut koostuvat maan ostoista, henkilöstökuluista, palvelujen ostoista ja muista kuluista. Kuluista pääosa kertyi maan ostoista. Varastojen muutos koskee maa-alueita. Maitokiintiöiden viitemääriä ei ole ostettu valtion varantoon vuoden 2010 jälkeen. Palvelujen ostot kasvoivat edellisvuodesta. Palvelujen ostojen suurin erä koski rahoitustukien Rahtu-tietojärjestelmän rahoitusta. Uutena tuli mukaan HYRRÄ-tietojärjestelmäprojektin rahoitus. HYRRÄ-tietojärjestelmä tulee olemaan yritys- hanke- ja rakennetukien hakemisen, myönnön, maksatuksen ja seurannan tietojärjestelmä, joka otetaan käyttöön seuraavan maaseudun kehittämisohjelman mukaisen rahoituskauden alkaessa. Muihin kuluihin sisältyvät myös muun muassa verot ja muut pakolliset maksut. Kaikkiaan toiminnan kulut vähenivät 13 prosenttia vuodesta 2012 1,6 miljoonaan euroon.

[4] Luku 2. Tuotto- ja kululaskelma

Rahoituskulut koostuvat pääosin keskusrahalaitosten hoitopalkkioista. Lisäksi rahoituskuluissa on laina- ja tukisaamisten tileistä poistot sekä takausluottojen hoitokorvaukset. Rahoituskulut vähenivät noin 34 prosenttia vuodesta 2012 johtuen vähäisistä tukisaatavien ja myyntihintasaamisten tileistäpoistoista sekä pienentyneistä hoitopalkkiokorvauksista.

Siirtotalouden kulut koostuvat maksetuista avustuksista. Ne olivat 90,6 miljoonaa euroa (101,3 miljoonaa euroa vuonna 2012 ja 102,9 miljoonaa euroa vuonna 2011). Siirtotalouden kulut vähenivät 10 prosenttia vuodesta 2012.

Toiminnan nettotulos (JÄÄMÄ I) pysyi edellisen vuoden tasolla ja oli 0,2 miljoonaa euroa. Rahoitustuottojen ja kulujen jälkeen tulos (JÄÄMÄ II) oli 2,4 miljoonaa euroa eli supistui edellisestä vuodesta 17 prosenttia. Siirtotalouden tuottojen ja kulujen jälkeen tilikauden kulujäämä (JÄÄMÄ III) pieneni -63,3 miljoonaan euroon, kun se vuonna 2012 oli -75,5 miljoonaa euroa ja vuonna 2011 oli ollut -81,8 miljoonaa euroa.

1.6.4. Tase[5]

Makeran taseen loppusumma on laskenut jo useita vuosia. Vuonna 2013 taseen loppusumma oli 504,3 miljoonaa euroa (vuonna 2012 569,7 miljoonaa euroa ja vuonna 2011 643,7 miljoonaa euroa). Suurin syy taseen pienenemiseen on lainasaamisten määrän väheneminen.

Vastaavaa

Rahaston tase koostuu lainasaamisista, joihin sisältyvät valtionlainat ja kauppahintasaamiset, sekä vaihto-omaisuudesta, pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista saamisista ja rahavaroista. Lainasaamisia oli vuoden 2013 lopussa 156,0 miljoonaa euroa, (vuoden 2012 lopussa 191,4 ja vuoden 2011 lopussa 235,0 miljoonaa euroa), mistä taseen pitkäaikaisia lainasaamisia oli 124,1 miljoonaa euroa (153,3 miljoonaa euroa vuonna 2012 ja 188,8 miljoonaa euroa vuonna 2011) ja lyhytaikaisia 31,9 miljoonaa euroa (38,1 miljoonaa euroa vuonna 2012 ja 46,2 miljoonaa euroa vuonna 2011). Lainasaamisten[6] (lainat ja kauppahintasaamiset) määrä on laskenut yhtäjaksoisesti vuodesta 2004, koska uusia lainoja ei ole enää juuri myönnetty. Vuonna 2013 lainakanta supistui 18,5 prosenttia edellisvuoden tapaan. Lainasaamisten muutos vuosina 2009–2013 on esitetty alla olevassa taulukossa 9. Taulukosta käy ilmi myös lainakannan jakauma taseessa lyhyt- ja pitkäaikaisiin saamisiin.

Taulukko 9. Lainasaamisten muutos 2009 – 2013.

	Muutos 2012-2013		2013	2012	2011	2010	2009
	Milj.	%	Milj.	Milj.	Milj.	Milj.	Milj.
saldo 1.1.	-43,6	-18,6	191,4	235,1	286,0	347,2	414,7
Uudet*	0,7	41,8	2,5	1,8	1,6	1,6	2,0
lyhennykset	7,5	-16,6	-37,9	-45,4	-52,5	-62,7	-69,5
saldo 31.12.	-35,4	-18,5	156,0	191,4	235,1	286,0	347,2
Tase-erittely	Muutos 2012-2013		2013	2012	2011	2010	2009
	Milj.	%	Milj.	Milj.	Milj.	Milj.	Milj.
Pitkäaikaiset	-29,2	-19,0	124,1	153,3	188,8	232,3	284,6
Lyhytaikaiset	-6,2	-16,3	31,9	38,1	46,2	53,7	62,6
Yhteensä	-35,4	-18,5	156,0	191,4	235,1	286,0	347,2

[5] Luku 3. Tase.

[6] Liitteessä 15 on selvitys talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston myöntämistä lainoista ja kauppahintasaamisista 31.12.2012.

Lainakanta koostuu pääosin valtionlainoista. Vuoden 2013 valtionlainojen saldo oli 152,2 miljoonaa euroa (186,7 miljoonaa euroa vuonna 2012 ja 229,1 miljoonaa euroa vuonna 2011). Alla olevassa kuvassa 4 on esitetty valtionlainojen saldo vuosina 2004–2013.

Kuva 4. Makeran valtionlainojen saldo vuoden lopussa vv. 2004–2013, miljoonaa euroa.

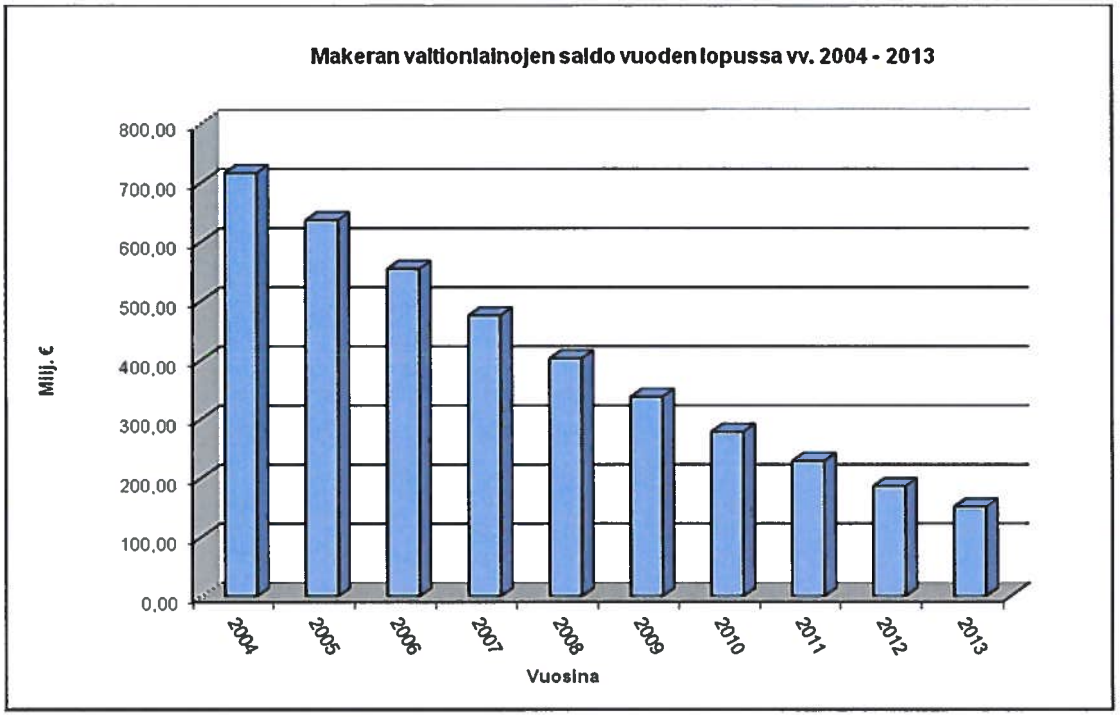

Ulosmaksettujen lainojen määrä on laskenut jatkuvasti vuodesta 2004. Vuonna 2013 ulosmaksettujen lainojen määrä kuitenkin kasvoi 2,5 miljoonaan euroon. Kasvua oli 42 prosenttia verrattuna vuoteen 2012. Vuonna 2012 maksettiin lainoja 1,8 miljoonaa euroa ja vuonna 2011 1,6 miljoonaa euroa. Lyhennyksiä kertyi 16 % edellisvuotta vähemmän, kun vuonna 2012 alenema oli 14 %. Rahalaitosten lainojen lyhennyksistä kertyi ylimääräisinä suorituksina 15 prosenttia ja kantojen mukaisina maksuina 85 prosenttia. Vuonna 2012 vastaavat prosenttiluvut olivat 18 ja 82 ja vuonna 2011 vastaavasti 17 ja 83. Valtiokonttorin perimistä lainasaamisista jakaumatietoja ei ole saatavilla.

Alla olevassa kuvassa on esitetty rahalaitosten sekä koltta- ja peruskuivatuslainojen ulosmaksetut lainat, lainoista kertyneet lyhennykset sekä korot vuosilta 2004-2013. Vuonna 2013 korkoja kertyi 3,6 miljoonaa euroa (4,5 vuonna 2012 ja 5,5 vuonna 2011), uusia lainoja myönnettiin 2,1 miljoonaa euroa (1,8 miljoonaa euroa vuonna 2012 ja vuonna 2011 1,6 miljoonaa euroa) ja lyhennyksiä kertyi 37,1 miljoonaa euroa (44,1 vuonna 2012 ja 51,0 vuonna 2011).

Kuva 5. Ulosmaksetut uudet valtionlainat sekä kertyneet lainojen lyhennykset ja korot vv. 2004–2013, miljoonaa euroa.

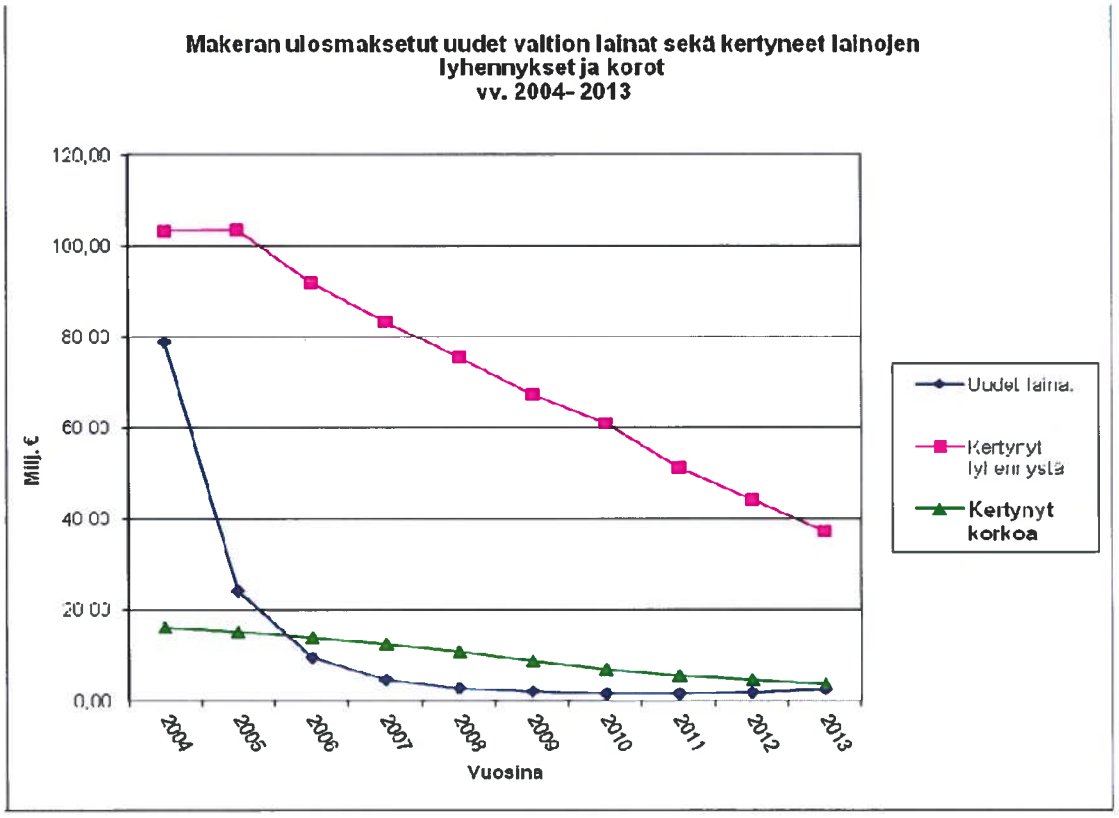

Valtionlainasaamisten järjestämättömät ja 0-korkoiset lainasaamiset ovat kasvaneet edellisvuodesta. Yhteensä niitä oli 31.12.2013 4,08 miljoonaa euroa (vuonna 2012 3,85 ja vuonna 2011 5,11 miljoonaa euroa).

Rahalaitosten ilmoituksen mukaan järjestämättömiä ja 0-korkoisia lainasaamisia oli 2,42 miljoonaa euroa (vuonna 2012 2,13 ja vuonna 2011 3,13 miljoonaa euroa). Valtiokonttorin ilmoituksen mukaan kolttalainojen järjestämättömiä ja 0-korkoisia saatavia oli 0,04 miljoonaa euroa (vuonna 2012 0,02 samoin vuonna 2011) sekä peruskuivatuslainojen 0,04 miljoonaa euroa (vuonna 2012 0,02 ja vuonna 2011 0,03 miljoonaa euroa).

Valtion myyntihintasaamisten järjestämättömiä ja 0-korkoisia oli 1,58 miljoonaa euroa (vuonna 2012 1,67 ja vuonna 2011 1,93 miljoonaa euroa).

Järjestämättömiä ja 0-korkoisia lainasaamisia oli 2,6 % koko lainakannasta: valtionlainakannasta osuus oli 1,6 % ja kauppahintasaamisista 40,8 %. Vuonna 2012 osuudet olivat vastaavasti 2,0 % , 1,2 % ja 35,6 %.

Vaihto-omaisuus (tavarat) käsittää rahaston ostamat tilat. Vaihto-omaisuus supistui 7,73 miljoonaan euroon edellisvuoden 7,87 miljoonasta eurosta. Tiloja on hankittu pääosin tilusjärjestelyjä varten.

Pitkäaikaiset saamiset ovat alueellisten ympäristökeskusten, vuodesta 2010 alkaen ELY-keskusten, valtion työnä tehtäville peruskuivatushankkeille myönnettyjä lainaosuuksia, joista varsinaisia laina-

päätöksiä ei ole vielä tehty. Niitä oli 1,55 miljoonaa euroa. Määrä pysyi edellisvuoden tasolla, jolloin pitkäaikaisia saamisia oli 1,47 miljoonaa euroa.

Lyhytaikaiset saamiset koostuvat siirtosaamisista ja muista lyhytaikaisista saamisista.

Siirtosaamisista valtaosa koostuu lainojen ja kauppahintasaamisten siirtyvistä koroista. Muita siirtosaamisia on jonkin verran. Ne koskevat ELY-keskusten tuloutuksia Makeralle.

Muissa lyhytaikaisissa saamisissa suurin erä on lainasaamisten vuonna 2014 erääntyväksi arvioitu osuus 31,9 miljoonaa euroa. Vuonna 2013 arvioitiin kertyväksi 38,1 miljoonaa euroa. Lisäksi muihin lyhytaikaisiin saamisiin sisältyvät tukimaksusaatavat ja tutkimuksiin ja hankkeisiin annetut ennakot. Tukimaksusaatavien määrä nousi liki 60 prosenttia vuodesta 2012. Nousu johtui siitä, että vuonna 2013 oli mm. useita kasvihuoneinvestointien takaisinperintöjä, joissa yksittäisiltä tuensaajilta perittävä summa kohosi suureksi. Tutkimuksiin ja hankkeisiin ei annettu ennakoita.

Yhdystilisaatava valtiolta pieneni 336,3 miljoonaan euroon edellisvuoden 366,6 ja vuoden 2011 395,9 miljoonasta eurosta. Laskua oli 30,4 miljoonaa euroa eli reilut kahdeksan prosenttia vuodesta 2012.

Vastattavaa

Maatilatalouden kehittämisrahaston oma pääoma supistui edelleen. Oma pääoma oli vuoden 2013 lopussa 502,6 miljoonaa euroa, kun se vuoden 2012 lopussa oli 565,8 ja vuoden 2011 lopussa 641,4 miljoonaa euroa. Oma pääoma pieneni siten edellisvuodesta 63,3 miljoonaa euroa, kun vuodesta 2011 vuoteen 2012 laskua oli 75,6 miljoonaa euroa. Alla oleva kuva havainnollistaa kehitystä vuodesta 2004 alkaen.

Kuva 6. Makeran oma pääoma vuosina 2004–2013, miljoonaa euroa.

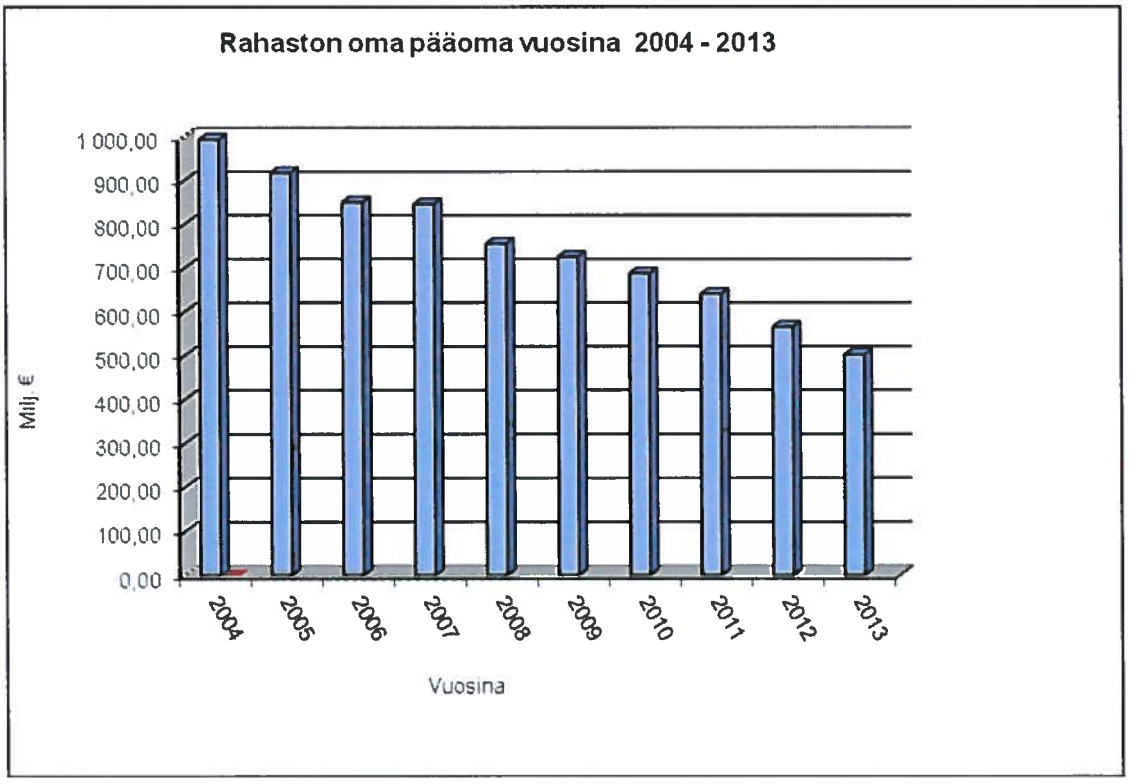

Vieras lyhytaikainen pääoma koostuu ostoveloista.

1.6.5. Rahaston rahoituslaskelma

Rahaston likvidit varat pienenivät vuoden aikana 30,4 miljoonaa euroa 336,3 miljoonaan euroon. Muutos jatkui samansuuntaisena ja likipitäen samansuuruisena kuin edellisenä vuonna.

1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Johtokunta on arvioinut, täyttääkö maatilatalouden kehittämisrahaston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta sille talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet ja todennut, että sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on seuraavat pääasialliset kehittämistarpeet, joiden vuoksi ryhdytään toimenpiteisiin:

1) Vuodesta 2015 alkaen osarahoitteisten investointiavustusten rahoitus on tarkoitus siirtää valtion talousarvioon. Riskinä voidaan kuitenkin pitää rahaston määrärahojen riittävyyttä suhteessa toiminnan arvioituun tarpeeseen niissä toimissa, jotka edelleen rahoitetaan Makeran varoin. Makeran varojen vähentyessä korostuu tarve seurata sidottujen ja ulosmaksettujen varojen välistä suhdetta. EU-ohjelmakauden vaihteessa on syytä kiinnittää erityistä huomiota siihen, että ohjelmakauden 2007-2013 budjetoidut Eu-varat saadaan mahdollisimman hyvin tuloutettua ja ohjelmakausi 2014-2020 käynnistyy Makeran varojen käytön kannalta mahdollisimman tasapainoisella tavalla. Lisäksi on varmistettava, että myönnetyille valtiontakauksille on olemassa riittävä kate.

2) Johtokunta pitää tärkeänä, että Makerasta myönnettävät rahoitusjärjestelmän varat kohdentuvat mahdollisimman tehokkaalla tavalla ja että rahoituspäätöksiä tehtäessä kiinnitetään erityistä huomiota investoivien tilojen taloussuunnitteluun ja riskienhallintaan.

3) Johtokunta pitää tärkeänä, että toiminnan jatkuvuus ja laatuun liittyvä osaaminen varmistetaan hallinnon muutosten yhteydessä.

1.8. Arviointien tulokset

Makeran johtokunnan toimeenpanemia vaikutusten, toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden arviointeja ei kertomusvuoden aikana tehty. Makeran tutkimushankevaroin on vuonna 2013 käynnistetty arviointihanke, joka käy läpi runsaan viiden vuoden ajalta Makerasta rahoitettuja tutkimus- ja kehittämishankkeita ja arvioi, millaisissa hankkeissa on onnistuttu viemään tulokset hyvin käytäntöön ja millä tavoin ja voiko näistä kehittää malleja tai hyviä käytäntöjä tulevia hankkeita ajatellen. Maaseutuviraston sisäisen tarkastuksen yksikkö on marraskuussa 2013 käynnistänyt vuoden 2013 tarkastussuunnitelman mukaisesti korkotukilainojen ja valtiontakauksen systeemitarkastukseen (tehty vuonna 2010) liittyvän jälkitarkastuksen, joka jatkuu vuoden 2014 alkupuolelle.

1.9. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Makeran tehtävien hoidossa ei vuonna 2013 ole ilmennyt väärinkäytöksiä.

2. Tuotto- ja kululaskelma

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1. - 31.12.2013		1.1. - 31.12.2012	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	1 360 430,00		1 946 463,00	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	70 619,78		72 776,33	
Muut toiminnan tuotot	5 638,32	1 436 688,10	31 614,89	2 050 854,22
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 273 526,31		1 611 018,36	
Ostot tilikauden aikana	1 136 601,03		954 451,09	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	136 925,28		656 567,27	
Henkilöstökulut	2 428,15		1 982,09	
Palvelujen ostot	340 661,70		238 395,84	
Muut kulut	19 839,99	-1 636 456,15	30 251,00	-1 881 647,29
JÄÄMÄ I		-199 768,05		169 206,93
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	3 978 944,39		4 815 006,56	
Rahoituskulut	-1 427 436,11	2 551 508,28	-2 149 389,50	2 665 617,06
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00
JÄÄMÄ II		2 351 740,23		2 834 823,99
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Siirtotalouden tuotot EU:lta	25 005 439,15	25 005 439,15	22 969 161,66	22 969 161,66
Kulut				
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	90 649 750,85	-90 649 750,85	101 349 207,30	-101 349 207,30
Siirtotalouden kulujen palautukset		6 074,89		71,06
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-63 286 496,58		-75 545 150,59

3. Tase

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON TASE

	31.12.2013		31.12.2012	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET				
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET				
Lainasaamiset	124 098 522,55		153 269 452,41	
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET YHTEENSÄ		124 098 522,55		153 269 452,41
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	7 729 999,79	7 729 999,79	7 866 925,07	7 866 925,07
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset		1 547 152,27		1 474 353,08
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	0,00		0,00	
Siirtosaamiset	580 734,72		902 828,43	
Muut lyhytaikaiset saamiset	34 096 143,69		39 506 550,50	
Ennakkomaksut	0,00	34 676 878,41	104,00	40 409 482,93
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Muut rahat ja pankkisaamiset	336 269 881,53	336 269 881,53	366 645 014,63	366 645 014,63
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		380 223 912,00		416 395 775,71
VASTAAVAA YHTEENSÄ		**504 322 434,55**		**569 665 228,12**

	31.12.2013		31.12.2012	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Rahaston pääoma	1 661 559 225,63		1 661 559 225,63	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-1 095 712 496,07		-1 020 167 345,48	
Talousarviosiirrot	0,00		0,00	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-63 286 496,58	502 560 232,98	-75 545 150,59	565 846 729,56
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Ostovelat	1 762 201,57		3 818 497,06	
Siirtovelat	0,00		0,00	
Muut lyhytaikaiset velat	0,00	1 762 201,57	1,50	3 818 498,56
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		1 762 201,57		3 818 498,56
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		**504 322 434,55**		**569 665 228,12**

4. Rahoituslaskelma

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON RAHOITUSLASKELMA

	1.1.2013 - 31.12.2013	1.1.2012 - 31.12.2012
OMA TOIMINTA	€	€
Veronluonteiset tulot		
Palvelujen myynti, vuokrat, käyttökorvaukset ja muut toiminnan tulot	1 608 189,14	2 015 900,92
Korkotulot ja voiton tuloutukset	4 129 330,69	4 988 126,51
Tavaroiden ja palveluiden ostomenot	-3 538 501,65	301 155,41
Henkilöstömenot	-2 428,15	-1 982,09
Muut menot	-14 896,56	-21 937,56
Korkomenot	-1 293 200,28	-1 632 393,78
OMAN TOIMINNAN RAHAVIRTA	**888 493,19**	**5 648 869,41**
SIIRTOTALOUS		
Siirtotalouden tulot	25 011 514,04	22 969 232,72
Tulonsiirrot kunnille	0,00	0,00
Tulonsiirrot elinkeinoelämälle	-90 649 750,85	-101 349 207,30
Tulonsiirrot kotitalouksille	0,00	0,00
Muut tulonsiirrot kotimaahan	-7 500,00	25 000,00
SIIRTOTALOUDEN RAHAVIRTA	**-65 645 736,81**	**-78 354 974,58**
INVESTOINNIT		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	0,00	0,00
Sijoitukset arvopapereihin	-134 235,83	-516 995,72
Sijoitusten myyntivoitot	0,00	0,00
Annetut lainat	-3 368 238,63	-1 444 485,57
Annettujen lainojen takaisinmaksut	37 884 380,11	45 409 038,43
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	**34 381 905,65**	**43 447 557,14**
RAHOITUS		
Oman pääoman muutos		
Velan muutos	204,87	-90,13
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	**204,87**	**-90,13**
LIKVIDIEN VAROJEN MUUTOS	**-30 375 133,10**	**-29 258 638,16**
LIKVIDIT VARAT 1.1.	**366 645 014,63**	**395 903 652,79**
LIKVIDIT VARAT 31.12.	**336 269 881,53**	**366 645 014,63**

5. Liitetiedot

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

Liitetiedot on numeroitu valtiovarainministeriön määräysten mukaisesti, jotta koko valtionhallinnossa olisi samat liitteet samoissa paikoissa. Niitä ei voi muuttaa. Jos jotain liitettä ei ole, sitä ei tarvitse esittää.

Vuodesta 2005 käyttösuunnitelman seurantalaskelmassa **MENOT (milj. euroa)** *erotus* = sidottu - käyttösuunnitelma, jolloin suunnitelmaa pienempi toteutuma näkyy erotuksessa miinusmerkkisenä. Vuoden 2004 ja sitä aikaisemmissa laskelmissa erotus oli *käyttösuunnitelma - sidottu.* Käyttösuunnitelman seurantalaskelmassa **TULOT (milj. euroa)** ***erotus on aina ollut kertynyt - suunnitelma.***

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 2: Rahaston varojen käyttösuunnitelma

TULOT (milj. euroa)		Käyttö-suunnitelma v:lle 2013	Kertynyt v. 2013	Erotus (kertynyt-käyttösuunn.)	Toteutunut %
1.	**Lainojen korot, lyhennykset ja ylimääräiset lyhennykset**	**43,50**	**40,63**	**-2,87**	**93,4**
2.	**Tilojen myyntihintojen korot, lyhennykset ja ylimääräiset lyhennykset**	**3,20**	**0,91**	**-2,29**	**28,5**
	Maanseutuelinkeinolain kauppahinnat/ L 1295/90				
	Maankäyttölain kauppahinnat/ L 353/58				
	Porotilalain kauppahinnat/ L 590/69				
	Kolttien maajärjestely/ L 593/69				
	Maatilalain kauppahinnat/ L188/77				
	Luontaiselinkeinolain kauppahinnat/ L610/84				
	Porotalouslain kauppahinnat/ L 161/90				
	Muut tulot sekä tulot myynneistä valtion virastoille ja laitoksille		1,36	1,36	
		3,20	**2,27**	**-0,93**	**71,0**
3.	**Muut tulot**				
	Valtion takauksesta saatavat provisiot	0,00	0,37		
	Muut korot		0,11		
	Vuokratulot, tulot raivaus- ja rakentamiskustannusten sekä tie- ja kuivaus- ja metsänparannuskustannusten takaisin perinnästä sekä satunnaiset tulot		0,08		
		0,00	**0,56**	**0,56**	**0,0**
4.	**Tulot EU:lta vuonna 2013**	**26,60**	**25,01**	**-1,59**	**94,0**
	Tulot kohdista 1-4	**73,30**	**68,46**	**-4,84**	**93,4**
5.	**Vuodelta 2012 siirtyneet sitomattomat varat**	**128,16**	**128,16**	**0,00**	**100,0**
6.	**Lainojen ja avustusten peruutukset**	**3,00**	**0,13**	**-2,87**	**4,4**
7.	**Siirto valtion talousarviosta**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,0**
	Yhteensä	**204,46**	**196,76**	**-7,70**	**96,2**

Maatilatalouden kehittämisrahaston MENOT (milj. euroa)	Käyttö-suunnitelma V:lle 2013 milj. €	Sidottu V:lle 2013 milj. €	Sitomatta V:lle 2013 milj. €	Toteutu-nut V:lle 2013 %
MENOT				
A. Sijoitusmenot				
1. Maanhankinta	1,70	1,13	-0,57	66,7
2. Lainat				
2. 1. Kansallisesti rahoitettava aloitustuki	0,50	0,45	-0,05	90,0
2. 2. Porotalous-, luontaiselinkeino- ja kolttalainat (kansallisesti rahoitettava)	1,80	1,64	-0,16	91,1
Sijoitusmenot yhteensä	**4,00**	**3,23**	**-0,77**	**80,6**
B. Kulutusmenot				
1. Avustukset				
1. 1. Kansallisesti rahoitettava kauden 2000-2006 tuki	0,00	0,00	0,00	0,0
1. 2. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain mukaiset avustukset, porotilalain mukaiset rakennuspalkkiot ja -avustukset sekä kolttalain mukaiset avustustoimenpiteet	2,00	1,99	-0,01	99,3
1. 3 Peruskuivatusavustukset (kansallisesti rahoitettava)	2,50	2,20	-0,30	87,8
1. 4. Kauden 2008-2013 tukijärjestelmän mukaiset investointituet ja nuorten viljelijöiden aloitustuet	91,65	90,22	-1,43	98,4
1. 5. Kehittämissuunnitelman hankinnan tuki (kauden 2008-2013 tukijärjestelmä)	0,70	0,70	0,00	99,8
Avustukset yhteensä	**96,85**	**95,10**	**-1,75**	**98,2**
2. Rahalaitoksille maksettavat hoitopalkkiot	1,50	1,24	-0,26	82,9
3. Maaseutuelinkeinojen kehittämistoimintaa koskeva tutkimus	5,10	5,10		100,0
4. Luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämistoimintaa koskeva tutkimus	0,35	0,35		100,0
5. Vakuustoiminnan menot	0,30	0,08	-0,22	25,9
6. Rahoitusjärjestelmän (Rahtu, Hyrrä) kehitys ja ylläpito	0,30	0,30	0,00	99,5
7. Valtakunnalliset tutkimus- ja kehittämishankkeet	0,51	0,51		100,0
8. Kolttien asiainhoidon, kalavesien hoidon ja palvelutuen kulut	0,22	0,22		100,0
9. Muut menot	0,55	0,47	-0,08	86,2
Muut kulutusmenot yhteensä	**8,83**	**8,27**	**-0,56**	**93,7**
Kulutusmenot yhteensä	**105,68**	**103,38**	**-2,30**	**97,8**
Sijoitus- ja kulutusmenot yhteensä	**109,68**	**106,60**	**-3,08**	**97,2**
Siirtyy sitomattomina varoina vuodelle 2014	**94,78**	**90,15**	**-4,63**	**95,1**

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 3: Henkilöstökulujen erittely [1]

	2013	2012
Henkilöstökulut	**1 728,48**	**1 353,92**
Palkat ja palkkiot	1 728,48	1 353,92
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Henkilösivukulut	**699,67**	**628,17**
Eläkekulut	674,76	596,35
Muut henkilösivukulut	24,91	31,82
Yhteensä	**2 428,15**	**1 982,09**
Johdon palkat ja palkkiot	243,00	277,00
josta tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut	0,00	0,00
Johto	0,00	0,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00
Lomapalkkavelka	0,00	0,00

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 6: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2013	2012	Muutos 2013 - 2012
Korot euromääräisistä saamisista	**3 614 034,24**	4 556 658,62	-942 624,38
Muut rahoitustuotot	**364 910,15**	258 347,94	106 562,21
Rahoitustuotot yhteensä	**3 978 944,39**	**4 815 006,56**	**-836 062,17**

Rahoituskulut	2013	2011	Muutos 2012 - 2011
Korot euromääräisistä veloista	**1 523,44**	73 312,43	-71 788,99
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistä-poistot	134 235,83	516 995,72	-382 759,89
Muut rahoituskulut	1 291 676,84	1 559 081,35	-267 404,51
Rahoituskulut yhteensä	**1 427 436,11**	**2 149 389,50**	**-721 953,39**
Netto	**2 551 508,28**	**2 665 617,06**	**-114 108,78**

[1] Henkilöstökuluiksi on tässä katsottu johtokunnan, porotalouden ja luontaiselinkeinojen neuvottelukunnan kokouspalkkiot. Johtokunnan jäsenten palkkiot on esitetty liitteessä myös erikseen.

Lainananto lainansaajasektoreittain

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 7: Rahastosta annetut lainat

€	Lainapääoma 31.12.2013	Lisäys 2013	Vähennys 2013	Lainapääoma 31.12.2012	Pääomamuutos 2013 - 2012
Yritykset ja asuntoyhteisöt	**123 681,05**	**466,42**	**23 083,31**	**146 297,94**	**-22 616,89**
Yritykset	123 681,05	0,00	22 616,89	146 297,94	**-22 616,89**
-Julkiset yritykset	0	0	0	0	**0,00**
-Yksityiset yritykset	123 681,05	0,00	22 616,89	146 297,94	**-22 616,89**
Asuntoyhteisöt	0	466,42	466,42	0	**0,00**
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	**149 768 538,84**	**2 141 674,88**	**36 791 488,71**	**184 418 352,67**	**-34 649 813,83**
Rahalaitokset	149 738 277,83	2 141 674,88	36 770 018,10	184 366 621,05	**-34 628 343,22**
Muut rahoituslaitokset	30 261,01	0	21 470,61	51 731,62	**-21 470,61**
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	0	0	0	0	**0,00**
Vakuutuslaitokset	0	0	0	0	**0,00**
Julkisyhteisöt	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,00**
Paikallishallinto	0	0	0	0	**0,00**
Sosiaaliturvarahastot	0	0	0	0	**0,00**
Valtionhallinto	0	0	0	0	**0,00**
Kotitaloudet	**6 136 203,80**	**360 910,07**	**1 069 808,09**	**6 845 101,82**	**-708 898,02**
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	5 453 957,12	172 436,08	958 590,99	6 240 112,03	**-786 154,91**
-Maatilataloudenharjoittajien kotitaloudet*	5 453 957,12	172 436,08	958 590,99	6 240 112,03	**-786 154,91**
-Muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0	0	0	0	**0,00**
Palkansaajakotitaloudet	682 246,68	188 473,99	111 217,10	604 989,79	**77 256,89**
Omaisuustulojen ja tulonsiirtojen saajakotitaloudet	0	0	0	0	**0,00**
Laitoskotitaloudet	0	0	0	0	**0,00**
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,00**
Valtionkirkot	0	0	0	0	**0,00**
Muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0	0	0	0	**0,00**
Ulkomaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,00**
Euroopan unioni	0	0	0	0	**0,00**
Muut maat ja kansainväliset järjestöt	0	0	0	0	**0,00**
Yhteensä	**156 028 423,69**	**2 503 051,37**	**37 884 380,11**	**191 409 752,43**	**-35 381 328,74**

*Lainoihin liittyvä lisäselvitys liitteessä 15 (1) Täydentäviä tietoja.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 9: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2013	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Annetut euromääräiset velkakirjalainat							
Euromääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot							
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset							
Euromääräiset lainasaamiset	25 860 650,73	85 777 499,14	25 179 130,38	4 872 428,37	9 623 228,11	838 876,90	152 151 813,63
Muut euromääräiset sijoitukset							
Muut valuuttamääräiset sijoitukset							
Muut lyhytaikaiset euromääräiset sijoitukset							
Yhdystilisaatavat valtiolta				336 269 881,53			336 269 881,53
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat							
Yhteensä	**25 860 650,73**	**85 777 499,14**	**25 179 130,38**	**341 142 309,90**	**9 623 228,11**	**838 876,90**	**488 421 695,16**

31.12.n	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät							
Otetut euromääräiset lainat							
Otetut valuuttamääräiset lainat							
Muut pitkäaikaiset velat							
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset							
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat							
Lyhytaikaiset valuuttamääräiset lainat							
Rahaston hoitoon jätetyt vieraat varat							
Yhteensä							

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 10: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

Myönnetyt takaukset ja takuut

Sektori	31.12.2013	31.12.2012	Muutos 2012-2013
Yritykset ja asuntoyhteisöt			
...			
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset			
...			
Julkisyhteisöt			
...			
Kotitaloudet			
Elinkeinonharjoittajat	25 969 272,31	24 107 783,71	**1 861 488,60**
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt			
...			
Ulkomaat			
....			
Takaukset ja takuut yhteensä	**25 969 272,31**	**24 107 783,71**	**1 861 488,60**

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite15: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Sisältö

(1) Täydentäviä tietoja

(2) Selvitys rahaston tilinpäätöksen liitteeseen 7: Rahastosta annetut lainat

(3) Käytetyt korkoetuudet valtionlainoissa vuonna 2013

(1) Täydentäviä tietoja

Maatilatalouden kehittämisrahaston kirjanpidossa maksullisen toiminnan tuottoihin on kirjattu maan myynnit.

Ostoihin tilikauden aikana on kirjattu maa- ja vesialueiden ostot.

Rahoituskuluihin on kirjattu keskusrahalaitosten hoitopalkkiot sekä laina- ja tukisaamisten tileistä poistot.

Vaihto-omaisuudessa valmiit tuotteet/tavarat käsittää Makeran varoilla hankitut maa- ja vesialueet. ELY-keskusten ilmoittama tilinpäätöshetken arvo poikkesi kirjanpidon arvosta +3 prosenttia.

Pitkäaikaisiin saamisiin sisältyvät peruskuivatuslain 947/1997 mukaiset valtionlainavarat, joista alueelliset ELY-keskukset eivät vielä ole tehneet lainaluetteloita ja joita ei siten vielä ole siirretty lainasaamisiin.

Lyhytaikaisissa saamisissa

- siirtosaamiset koskevat pääosin lainojen ja kauppahintasaamisten siirtyviä korkoja sekä
-

muut lyhytaikaiset saamiset pääosin lainojen ja kauppahintasaamisten vuoden 2014 aikana kertyviä lyhennyksiä
Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liitteessä 7: Lainojen siirtyminen sektoriluokkien 141 ja 143 välillä vuoden 2012 tilinpäätöksen jälkeen tehdyssä ajossa on otettu huomioon alkusaldossa Valtiokonttorin ilmoituksen mukaan.

Rahaston tilinpäätöksen liitteessä 10: Valtiontakaukset ja - takuut sekä muut vastuut
- **Myönnetyt takaukset** koskevat elinkeinonharjoittajille maaseutuelinkeinolain (1295/90) ja maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) nojalla myönnettäviä valtiontakauksia, joita voidaan myöntää sekä korkotukilainoille että pankkilainoille.

Rahaston tilinpäätöksen liite15: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

(2) Selvitys rahaston tilinpäätöksen liitteeseen 7: Rahastosta annetut lainat

Lainat käyttötarkoituksittain eriteltyinä	Lainapääoma varainhoito-vuoden alussa 1.1.2013	Kertyneet korot (maksuperuste)	Uudet lainat	Kertyneet lyhennykset (maksuperuste)	Korot + lyhennykset Milj. €	Tileistä poistot	Pääomitetut korot	Lainapääoma varainhoito-vuoden lopussa 31.12.2013	Rästissä olevat korot ja viiv. korot	Rästissä olevat lyhennykset
	€	€	€	€	€		€	€	euroa	euroa
Maankäyttölainat:	**6 061,52**	**79,37**		**3 007,27**	0,00			3 054,25		
Maatilalainat	**4 546 664,56**	**134 360,89**		**1 985 317,66**	2,12			2 561 346,90		
Maaseudun pienimuot. elinkeinotoim.lainat	**4 375,37**	**32,55**		**1 443,42**	0,00			2 931,95		
Maaseutuelinkeinolainat 91-95	**2 209 612,80**	**76 935,90**		**1 062 334,29**	1,14			1 147 278,51		
Maaseutuelinkeinolainat 96 -	**10 439 544,51**	**181 127,64**		**3 893 620,38**	4,07			6 545 924,13		
Rakennepolitiikkalain muk.	**2 399 427,56**	**39 894,14**		**1 463 839,72**	1,50			935 587,84		
Maaseutuelink.rahoit.lainat 2000	**156 586 267,39**	**2 968 266,23**		**27 610 144,59**	30,58			128 976 122,80		
Porotal. & luontelink. rahoit.lainat 2000	**8 226 398,96**	**92 875,38**	**2 141 674,88**	**771 781,38**	0,86			9 596 292,46		
Rahalaitosten lainat yhteensä	184 418 352,67	3 493 572,10	2 141 674,88	36 791 488,71	40,29	0,00	0,00	149 768 538,84	0,00	0,00
Kolttalainat 97 - (TIKE)	**1 503 724,20**	**33 806,35**	**307 930,00**	**135 003,89**	0,17			1 676 650,31	**1 711,78**	**12 003,22**
Peruskuivatuslainat (TIKE)	**804 609,00**	**24 862,00**	**53 446,49**	**151 431,01**	0,18			706 624,48	**1 465,33**	**5 402,49**
Valtikokonttorin perimät lainat yhteensä	2 308 333,20	58 668,35	361 376,49	286 434,90	0,35	0,00	0,00	2 383 274,79	3 177,11	17 405,71
Lainat yhteensä	186 726 685,87	3 552 240,45	2 503 051,37	37 077 923,61	40,63	0,00	0,00	152 151 813,63	3 177,11	17 405,71
Kauppahintasaamiset	**4 683 066,56**	**104 912,16**		**798 373,07**	0,90	**8 083,43**		3 876 610,06	**202 828,32**	**907 907,60**
Kauppahintasaamiset yhteensä	4 683 066,56	104 912,16	0,00	798 373,07	0,90	8 083,43	0,00	3 876 610,06	202 828,32	907 907,60
Provisiot valtion takauksista		**372 716,92**								
Yhteensä lainat ja kauppahinnat	191 409 752,43	4 029 869,53	2 503 051,37	37 876 296,68	41,53	8 083,43	0,00	156 028 423,69	206 005,43	925 313,31

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite15: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

(3) Maatilatalouden kehittämisrahaston käytetyt korkoetuudet valtionlainoissa 2013

Käytetyt korkoetuudet ovat laskennallisia eriä. Korkoetuus on kokonaiskoron ja asiakkaan maksaman koron välinen erotus. Valtionlainan kokonaiskorko on viitekoron ja siihen lisättävän kiinteän prosenttiyksikkömäärän summa. Lainansaajan on maksettava lainasta kyseistä korkoa viisi prosenttiyksikköä alempaa korkoa, kuitenkin vähintään kahden prosentin vuotuista korkoa.

Käytetyt korkoetuudet 2013

	Itä-Suomi	Pohjois-Suomi	ALMA-alue	Yhteensä
MEL	5 175,69	5 255,02	260 321,00	270 751,71
Porotalous/MEL		3 149,42		3 149,42
Rakennelaina	9 970,20	10 624,90	37 080,80	57 675,90
1996-1999 tuet	15 145,89	19 029,34	297 401,80	331 577,03
MARAlaina2000	174 178,08	110 260,02	901 217,80	1 185 655,90
Poro/Luont.2000	2 377,97	108 434,92		110 812,89
Kauden 2000-tuet	176 556,05	218 694,94	901 217,80	1 296 468,79
Yhteensä	**191 701,94**	**237 724,28**	**1 198 619,60**	**1 628 045,82**

6. Allekirjoitukset

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 11. maaliskuuta 2014.

Johtokunta

Puheenjohtaja Heimo Hanhilahti

Varapuheenjohtaja Sari Forsman-Hugg

Minna-Mari Kaila Johan Åberg Esko Juvonen

Sirpa Karjalainen Katriina Pessa Marjatta Koskinen

Esko Leinonen Jyri Inha

Tilintarkastajien merkintä

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 13. 3. 2014

BDO Oy
KHT -yhteisö

Klaus Krokfors
JHTT

André Kumlander
KHT